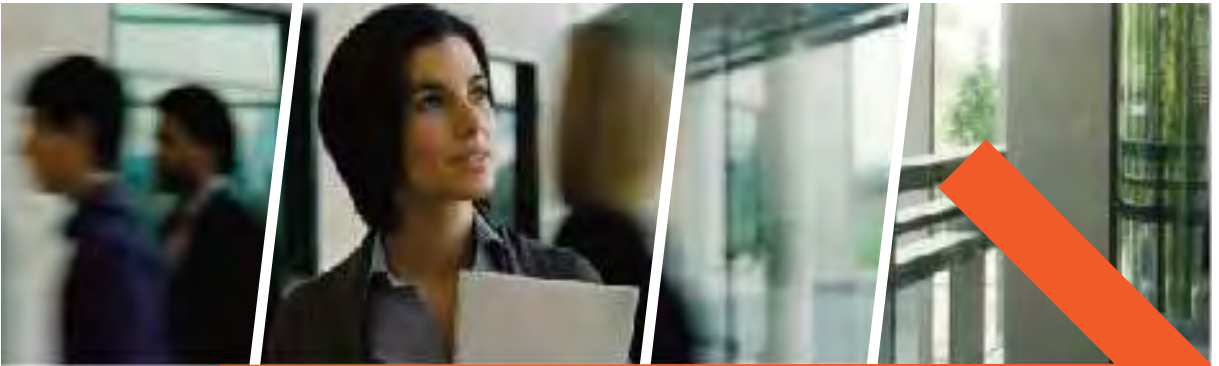

NUO KRIZĖS IKI EKONOMIKOS ATSIGAVIMO

KETVERIŲ METŲ DARBO PROGRAMA (2013–2016 m.)

Geriau pagrįstos politikos formavimas
kuriant konkurencingą ir teisingą Europą

Eurofound

Eurofound

NUO KRIZĖS IKI EKONOMIKOS ATSIGAVIMO

KETVERIŲ METŲ DARBO PROGRAMA (2013–2016 m.)

**Geriau pagrįstos politikos formavimas
kuriant konkurencingą ir teisingą Europą**

Daugiau informacijos apie Europos Sąjungą yra internete (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2012 m.

© Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas, 2012

Viršelio nuotrauka: © PhotoAlto/Sigrid Olsson/Getty Images.

Kiti vaizdai: © Eurofound, jei nenurodyta kitaip.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Pratarmė

Šiuo metu, kai Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (*Eurofound*) pradeda vykdyti naują ketverių metų darbo programą, Europa turi įveikti vieną didžiausių jai kada nors tekusių išbandymų. Europos ir viso pasaulio ekonominės ir socialinės raidos perspektyvos tampa vis labiau neaiškios. Krizės poveikis Europos integracijai ir padariniui gyvenimo kokybei ir darbui kol kas nežinomi. Nežinomybė gaubia ir įvairias priemones, kurių imamasi šiai pasaulio ekonomikos krizei įveikti. Kokios tos priemonės ir ar jų pakanka, kad Europa artimiausiais metais turėtų patikimą savo problemų sprendimo strategiją?

Tokiomis aplinkybėmis Europoje tenka ieškoti būdų įvykdyti įsipareigojimą gerinti visų žmonių gyvenimo ir darbo sąlygas kuriant konkurencingą ir teisingą Europą.

Ši darbo programa yra *Eurofound* indėlis į šį procesą. Joje numatyti prioritetai parengti atsižvelgiant į esamas socialines ir ekonomines aplinkybes ir svarbiausius uždavinius. Jie aiškiai atspindi tiek būtinybę kuo greičiau įveikti krizę, tiek vidutinės trukmės tikslą toliau kurti konkurencingą ir teisingą Europą, kartu, žinoma, siekiant pagrindinio tikslo – sugrąžinti Europą į vėžes. Šioje programoje, remiantis daugiau kaip 30 metų vykdytais tyrimais ir sukaupta patirtimi, kuri padėjo ES institucijoms, jos valstybių vyriausybėms ir socialiniams partneriams priimti Europai svarbius sprendimus, nustatomas Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo 2013–2016 m. darbo strateginis pagrindas.

Pagrindinė *Eurofound* misija tebėra tenkinti institucijų, kurioms patikėtas svarbus vaidmuo formuoti ir įgyvendinti gyvenimo ir darbo kokybę Europoje gerinančią politiką, informacijos poreikius ir užtikrinti, kad jie laiku ir lengvai gautų reikiamą informaciją. Kaip pažymima strategijoje „Europa 2020“, Europa ne tik nori, bet ir gali tinkamomis priemonėmis įveikusi krizę dar labiau sustiprėti. *Eurofound* tvirtai įsipareigoja padėti siekti šio tikslo ir remti bei kurti priemones, reikalingas jam pasiekti. Iš tiesų tikime, kad ši ketverių metų darbo programa bus tvirtas šio mūsų darbo pagrindas.

Juan Menéndez-Valdés
Direktorius

Stefania Rossi
Valdybos pirmininkė

[viršuje]
Eurofound darbuotojai ir valdybos nariai 2012 m. birželį. Valdybą sudaro Europos Komisijos ir ES valstybių narių vyriausybės bei socialinių partnerių (darbdavių ir profesinių sąjungų) atstovai.

[pirmesniame puslapyje]
Eurofound direktorius Juan Menéndez-Valdés ir valdybos pirmininkė Stefania Rossi.

Turinys

p. 3

Pratarmė

p. 6

1. Politinės aplinkybės

p. 9

2. *Eurofound* misija ir vizija

p. 10

3. *Eurofound* 2013–2016 m. laikotarpio strateginis tikslas

p. 11

4. *Eurofound* 2013–2016 m. laikotarpio veiklos prioritetinės politikos sritys

p. 18

5. Pagrindinės veiklos sritys ir veiklos pagrindas

p. 24

6. Organizaciniai ištekliai

p. 27

7. Veiklos stebėseną ir vertinimas

1. Politinės aplinkybės

gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimas ir darna nuo pat pradžių yra vienas pagrindinių Europos integracijos tikslų, aiškiai nustatytas dabartinio Europos Sąjungos teisinio pagrindo, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), 151 straipsnyje. Nuo praėjusio amžiaus šeštojo dešimtmečio, kai šešių Europos valstybių grupė pirma pradėjo siekti šio tikslo, Europos visuomenė ir valstybės narės padarė įspūdingą pažangą šioje srityje.

Gaivinti ekonomiką reikia taip, kad Europa galėtų toliau siekti savo tikslo – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, kaip pažymima strategijoje „Europa 2020“¹ ir nustatyta jos septynių pavyzdinių iniciatyvų veiksmų planuose. Europos socialinė rinkos ekonomika tebėra sparčiai besikeičiančios pasaulio ekonomikos dalis. Svarbu atsakyti į klausimą: kokiomis politikos priemonėmis ir reformomis, esant naujai pasaulinei tvarkai, galima užtikrinti perspektyvią Europos ateitį, išvengti nuosmukio ir kartu išsaugoti Europos ekonominio ir socialinio modelio ypatumus bei pasiekimus?

Sėkmingai įveikti Europos Sąjungos ekonomikos krizę būtina nedelsiant. Nuo 2008 iki 2011 m. bedarbių skaičius išaugo 6,4 mln., ir nors kai kurių valstybių narių ekonomika galbūt pradeda atsigauti ir kai kuriuose sektoriuose kuriamos naujos darbo vietos, šis augimas tebėra pernelyg menkas ir neužtikrintas, kad darbo vietų pakaktų visiems. Daugelyje valstybių narių masinio darbo vietų praradimo ir struktūrinio nedarbo poveikis bus juntamas dar ilgai. Dabar svarbiausia, kad įsidarbintų daugiau jaunimo. Jaunimo nedarbas nuo ekonomikos krizės pradžios labai padidėjo daugumoje valstybių narių ir tai gali padaryti didelę žalą tiek žmonėms, tiek visuomenei. Deja, nesitikima, kad padėtis artimiausiais metais pagerės.

Todėl gerinant Europos piliečių gyvenimo ir darbo sąlygas svarbiausias uždavinys yra kurti darbo vietas. Bedarbystė supriešina visuomenę, lemia socialinę atskirtį ir didina nelygybę. Siekiant socialinės sanglaudos nepaprastai svarbu užtikrinti ekonomikos augimą, kad būtų kuriamos darbo vietos ir atsirastų aukštos kokybės užimtumo galimybių.

Ekonomikos nuosmukio ir dėl jo kilusios užimtumo krizės poveikį mažinti yra dar sunkiau dėl griežtų biudžeto taupymo priemonių ir didelių valstybių skolų. Valdant Europos ekonomiką svarbiausias uždavinys – atrasti tinkamą pusiausvyrą tarp fiskalinės drausmės užtikrinimo ir ekonomikos augimo skatinimo. Spręsdamos augančių valstybės skolų ir biudžeto disbalanso problemas valstybės narės neturi prarasti gebėjimo skatinti ekonominę veiklą ir savo socialinės apsaugos sistemomis bei aktyvios darbo rinkos politika teikti paramą piliečiams.

Krizė padidino ilgalaikių, tačiau neatidėliotinių reformų poreikį. Demografinius pokyčius būtina valdyti, kad senėjanti visuomenė būtų aktyvesnė ir stabilesnė. Daugėjant pagyvenusių žmonių jiems teikti nebrangias ir kokybiškas priežiūros paslaugas gali būti

¹ Daugiau informacijos apie strategiją „Europa 2020“, jos pavyzdines iniciatyvas ir susijusius veiksmus pateikta svetainėje http://ec.europa.eu/europe2020/index_lt.htm.

„Gerinant Europos piliečių gyvenimo ir darbo sąlygas svarbiausias uždavinys – kurti darbo vietas.“

sudėtinga. Keičiantis demografinėi padėčiai taip pat labai svarbu, kad dirbantys žmonės kuo ilgiau išliktų darbingi, todėl būtina svarstyti, kokiomis naujomis priemonėmis, gerinant darbo sąlygas ir karjeros galimybes, galima padėti darbuotojams išlaikyti gerą fizinę ir psichikos sveikatos būklę, taip pat motyvaciją dirbti ir darbo našumą, per ilgesnį profesinį gyvenimą. Dėl demografinių pokyčių keliamų problemų būtina kurti darbo aplinką, atitinkančią įvairių darbuotojų grupių poreikius – ne tik pagyvenusių darbuotojų, bet ir tų, kurie, pavyzdžiui, turi pareigų prižiūrėti artimuosius, yra fiziškai neįgalūs ar patiria psichikos sveikatos sutrikimų – kad į darbo jėgą įsijungtų kuo daugiau žmonių. Pasiiekti būtinas permainas gali padėti naujos darbo formos ir šiuolaikiški darbo organizavimo būdai, šiam tikslui dažnai naudojant pažangias technologijas. Ši praktika taip pat gali padėti didinti įmonių konkurencingumą žinių ekonomikoje. Kadangi besikeičiančiose darbo rinkose tuo pačiu metu didėja ir keičiasi įgūdžių poreikiai, didėja darbo intensyvumas ir reikia daugiau lankstumo, teikti paramą tampa vis svarbiau. Būtina užtikrinti tokias sąlygas, kad darbuotojai nepaliktų darbo rinkos, ir grąžinti į darbo rinką tuos, kurie buvo nuo jos atskirti.

Siekiant, kad Europa atsigautų tvariai, reikės tolesnių pastangų, be kita ko, ekonomikos augimą skatinančių reformų. Norint užtikrinti, kad augant ekonomikai būtų kuriamos darbo vietos, kad visuomenei senėjant į darbo jėgą įsijungtų daugiau žmonių ir kad darbuotojai turėtų reikiamą kvalifikaciją, reikia reformuoti daugybę sričių, tarp jų švietimo ir profesinio mokymo sistemas, mokesčių ir socialinės apsaugos sistemas ir priežiūros paslaugų sektorių. Diskutuojama apie tai, kad kai kuriuos demografinių pokyčių ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo padarinius, jau dabar juntamus kai kuriose valstybėse narėse ir sektoriuose, galima sumažinti didinant judumą ir migraciją ES. Tačiau tai nėra paprasti sprendimai – nuo jų neatsiejamoms tam tikros socialinės ir politinės dilemos, į kurias būtina atsižvelgti ir kurios turi būti sprendžiamos.

Kai politikos priemonėmis reikia spręsti neatidėliotinas problemas, tai proga iš esmės pagerinti ilgalaikę padėtį. Šiuo metu pradedamos reformos gali padėti užtikrinti ekonominę ir socialinę pažangą, dėl kurios ilgai pagerėtų gyvenimo ir darbo sąlygos ES. Tačiau turime elgtis apdairiai, kad šios reformos netaptų neproporcinga našta pažeidžiamoms visuomenės grupėms; jau vien dėl pastarosios ekonomikos krizės masto didelė visuomenės dalis šiuo metu jaučiasi nesaugi ir neužtikrinta dėl savo gyvenimo lygio. Siekiant neprarasti piliečių paramos Europos projektui, ši problema turi būti sprendžiama.

ES istorijoje bendradarbiavimas visada buvo geriausias būdas spręsti problemas. Iš konkrečios Europos patirties matyti, kad teisingi ir veiksmingi sprendimai atrandami konsultuojantis ir bendradarbiaujant įvairioms visuomenės interesų grupėms. Europa pasikliauja pagrindinių darbo rinkos dalyvių – vyriausybių, profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų – dialogu ir pasitiki jų gebėjimu atlikti savo vaidmenį keičiantis politinėms aplinkybėms. Socialiniai partneriai tebėra tvirtai pasiryžę siūlyti sprendimus, padėsiančius skatinti ekonomikos augimą, užimtumą bei socialinę sanglaudą ir toliau tobulinti Europos socialinį modelį.

Eurofound misija yra
teikti socialinės ir
darbo politikos
formavimo procesui
reikalingas žinias

2. Eurofound misija ir vizija

Eurofound misija yra teikti socialinės ir darbo politikos formavimo procesui reikalingas žinias. Šis 1975 m. Eurofound steigimo reglamente nustatytas vaidmuo šiandien tebėra toks pat svarbus kaip ir anksčiau:

Fondo tikslas yra prisidėti prie geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų planavimo ir kūrimo, kaupiant ir skleidžiant žinias, galinčias padėti įgyvendinti šį tikslą. Remiantis šiuo tikslu, Fondo uždaviniai, atsizvelgiant į praktinę patirtį, yra suformuluoti ir įgyvendinti idėjas dėl vidutinės trukmės ir ilgalaikio gyvenimo ir darbo sąlygų pagerinimo ir nustatyti veiksmus pokyčiams pasiekti.

Eurofound konsultuoja Europos institucijas ir teikia reikiamą informaciją vyriausybėms, profesinėms sąjungoms ir darbdavių organizacijoms. Toks **trišalis požiūris**, kurį atitinka ir Fondo valdybos sudėtis, yra akivaizdžiai naudingas; nuo jo itin priklauso Eurofound darbo reikšmė ir jo teikiamos paramos politikams patikimumas.

Eurofound darbas naudingiausias tada, kai jis grindžiamas pagrindinėmis ligšiolinėmis jo **kompetencijos sritimis**. Fondas garsėja savo patikimų žinių apie darbo sąlygas baze. Be to, jį pirmiausia kreipiamasi, kai norima gauti lyginamosios informacijos apie ES darbo santykius ir socialinį dialogą, taip pat pripažįstama visapusiška jo kompetencija gyvenimo sąlygų ir gyvenimo kokybės klausimais. Dar viena Eurofound kompetencijos sritis, išplėtota po 2001 m., kai buvo paskelbtos Europos Vadovų Tarybos posėdžio Nicoje išvados, yra struktūriniai pokyčiai ir restruktūrizacija.

Savo kompetencijos srityse Fondas siekia teikti aukščiausios kokybės, moksliniais įrodymais pagrįstą ir nešališką informaciją. Pagal Eurofound viziją šios žinios turėtų būti naudojamos formuojant veiksmingą politiką, kuria bus pagerinta gyvenimo ir darbo kokybė kuriant konkurencingą ir teisingą Europą.

3. *Eurofound* 2013–2016 m. laikotarpio strateginis tikslas

Eurofound 2013–2016 m. laikotarpio strateginis tikslas – laiku teikti politiniam procesui reikalingas aukštos kokybės žinias, kuriomis remiantis būtų galima formuoti geriau pagrįstą politiką keturiuose prioritetinėse srityse:

1

Darbo jėgos aktyvumo didinimas ir nedarbo mažinimas kuriant darbo vietas, gerinant darbo rinkos veikimą ir skatinant integraciją.

2

Darbo sąlygų gerinimas ir ilgalaikio darbo per visą gyvenimą užtikrinimas.

3

Darbo santykių stiprinimas siekiant užtikrinti, kad keičiantis politinėms aplinkybėms būtų priimami teisingi ir veiksmingi sprendimai.

4

Gyvenimo lygio gerinimas ir socialinės sanglaudos skatinimas mažinant ekonominę atotrūkį ir socialinę nelygybę.

Eurofound, teikdamas faktus ir skaičius, nustatydamas tendencijas ir analizuodamas politiką bei praktiką, patikimai konsultuos šių keturių prioritetinių sričių politikos formuotojus.

4. Eurofound 2013–2016 m. laikotarpio veiklos prioritetinės politikos sritys

Eurofound 2013–2016 m. laikotarpio veiklos prioritetinės politikos sritys

Remdamasis politinių aplinkybių analize Eurofound nustatė keturias sritis, kuriose vykdant geriau pagrįstą politiką bus lengviau įveikti krizę ir siekti pažangaus, tvaraus bei integracinio augimo, ir kuriose jis, remdamasis savo kompetencija, gali suteikti žinių, padėsiančių formuoti ir sėkmingai vykdyti tokią politiką, taip pat įgyvendinti strategiją „Europa 2020“ ir jo pavyzdines iniciatyvas².

1 Darbo jėgos aktyvumo didinimas ir nedarbo mažinimas kuriant darbo vietas, gerinant darbo rinkos veikimą ir skatinant integraciją

Lyginant dabartinę padėtį su ankstesnio ketverių metų Eurofound darbo programos laikotarpio padėtimi nekyla abejonių, kad svarbiausias nuo tada įvykęs pokytis, lėmęs gyvenimo ir darbo sąlygų padėtį Europoje, yra labai pablogėjusi darbo rinkos būklė. Kokie yra svarbiausi darbo rinkos pokyčiai? Kokiose srityse darbo vietų netenkama, o kokiose kuriama naujų? Kiek dėl darbo vietų praradimo ir nedarbo mažėja darbuotojų motyvacija ir jie palieka darbo rinką? Kaip keičiasi darbo laikas, kai tas pats darbas padalijamas mažiau darbuotojų? Teikdamas informaciją, reikalingą norint atsakyti į daugelį šių klausimų, Eurofound remsis Europos pokyčių stebėsenos centro (EMCC) **darbo rinkos stebėsenos** veikla.

Turbūt svarbiausias politikos uždavinys ateityje bus **kurti naujas ir išsaugoti esamas darbo vietas**. Ekonomikos krizė valstybių narių darbo rinkas paveikė labai skirtingai, todėl politikai nori žinoti, kaip krizės poveikis užimtumui priklauso nuo konkrečios politikos, reguliavimo sistemų ir praktikos. Eurofound nustatys visiškai naujų darbo vietų kūrimo gerąją praktiką ir tirs

iniciatyvas, padėjusius pasiekti šiuos rezultatus. Daugiau dėmesio bus skiriama partnerystė pagrįstiems požiūriams ir regioninėms iniciatyvoms, kurių dažnai imamasi po to, kai itin daug darbo vietų prarandama dėl restruktūrizacijos. Taip pat bus tiriamos galimybės didinti užimtumą įvairiose mažosiose įmonėse. Be to, Eurofound toliau nagrinės, kokiais socialiai atsakingais būdais galima konstruktyviai **valdyti su restruktūrizacija susijusius pokyčius**. Kaip vienas iš būdų išsaugoti darbo vietas bus tiriamos darbo pasidalijimo iniciatyvos; kai kurie su tuo susiję metodai, kaip antai trumpalaikio darbo programos, yra sėkmingo trišalio bendradarbiavimo pavyzdžiai.

Daugelyje valstybių narių pradedamos reformos **darbo rinkos veikimui** gerinti. Kuo šių reformų rezultatai yra naudingi užimtumui ir koks yra jų neigiamas šalutinis poveikis, pavyzdžiui, didėjanti nelygybė? Eurofound nustatys pavyzdines darbo rinkos reformas, kuriomis siekiama didinti užimtumą, ir išnagrinės šių reformų vertinimus ir jų rezultatus.

² Šis vaidmuo išsamiau paaiškintas 5 skyriuje „Veiklos pagrindas“.

„Svarbiausias politikos uždavinys yra kurti naujas ir išsaugoti esamas darbo vietas“

Besikeičiančiose ir lankstesnėse darbo rinkose tampa vis svarbiau, kad asmenų statuso pokyčiai darbo rinkoje būtų sėkmingi. Kaip keičiasi karjeros galimybės? Kokie statuso pokyčiai šiuo metu svarbiausi profesiniame gyvenime? Kaip jie veikia darbuotojus? Kaip galima palengvinti šiuos pokyčius ir kokių gali būti padarinių, jeigu šiuos pokyčius patiriantiems asmenims trūksta paramos? Kaip galima derinti lanksčias užimtumo formas ir galimybių įvairovę su tam tikromis didesnėmis garantijomis darbuotojams? *Eurofound* padės atsakyti į pastarąjį klausimą, be kita ko, toliau tirdamas darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrą. Fondas stebės **darbo rinkos tendencijų** raidą ir tirs įvairius asmenų statuso darbo rinkoje pokyčius, kurie yra svarbūs formuojant politiką, pavyzdžiui, kaip keičiasi statusas asmeniui keičiant darbą, keičiantis užimtumo formai, bedarbiui įsidarbinant arba dirbančiajam išeinant į pensiją. Darbo rinkos turi sklandžiai veikti ne tik tam, kad įveiktume krizę, – nuo to priklauso tvarus ekonomikos atsigavimas ir būsimas augimas. Šią užduotį, kuri dėl darbo rinkų dinamiškumo ir sparčios kaitos yra itin sudėtinga, gali padėti atlikti Europos pokyčių stebėsenos centras (EMCC) savo **prognozavimo** veikla.

Itin svarbus politikos uždavinys – spręsti paklausos ir pasiūlos neatitikties darbo rinkoje problemą ir užtikrinti, kad laisvos darbo vietos neiktų neužpildytos. Darbo jėgos judumas itin padeda mažinti geografinius darbo rinkų paklausos ir pasiūlos skirtumus. Kokios kliūtys trukdo judumui? Kokiomis politikos priemonėmis valstybės narės skatina judumą ir migraciją ir kiek tokia politika veiksminga? Kiek prie šios politikos prisideda socialiniai partneriai? *Eurofound* nustatys, kokiomis politikos priemonėmis iki šiol pavyko sėkmingai susieti judumą ir migraciją su darbo rinkos politika.

Dabar, susitelkus į darbo rinkos gaivinimą, reikia apsvarstyti, ar darbo rinka gali atsigauti taip sparčiai ir pakankamai, kad visuomenė išliktų įtrauki. Politikai ieško kitų **nedarbo mažinimo iniciatyvų** pavyzdžių. Tai itin svarbu jaunimui. Vykdydamas jam patikėtus tyrimus *Eurofound* toliau visų pirma sieks ištirti, kokiais būdais galima padėti jaunimui patekti į darbo rinką ir dalyvauti visuomenės gyvenime.

„Itin svarbūs yra veiksniai, nuo kurių priklauso ilgalaikis darbas – darbas visą žmogaus darbingą amžių“

2 Darbo sąlygų gerinimas ir ilgalaikio darbo per visą gyvenimą užtikrinimas

Eurofound darbo programoje numatyta, kad ir toliau viena svarbiausių jo užduočių bus teikti įrodymais pagrįstus patarimus, kaip gerinti darbo sąlygas. Atlikdamas tyrimus *Eurofound* turi atsižvelgti į kelis svarbiausius politikų šiuo metu sprendžiamus uždavinius. Kokios sąlygos turi būti tenkinamos, kad darbingas amžius galėtų būti ilgesnis ir kad būtų galima pavélininti darbuotojų išėjimą į pensiją? Kaip užtikrinti, kad darbo rinkoje dalyvautų įvairių poreikių ir gebėjimų turintys asmenys ir kad užimtumo lygis būtų ir išliktų aukštas? Kokiomis politikos priemonėmis galima padėti užtikrinti, kad įmonės gebėtų įdarbinti ir išlaikyti pakankamai daug motyvuotų ir našiai dirbančių darbuotojų ir taip taptų konkurencingesnės?

Šie uždaviniai keliami dėl to, kad būtina prisitaikyti prie demografinių pokyčių ir užtikrinti Europos konkurencingumą globalizuotame pasaulyje, taip pat kadangi žinoma, jog bendra žmonių gerovė itin priklauso nuo gerų darbo sąlygų.

Eurofound stebės **darbo sąlygų pokyčius ir tendencijas** ir nustatys bei išanalizuos teigiamą bei neigiamą įtaką tam darančius veiksniai remdamasis Europos darbo sąlygų tyrimu (EWCS), Europos įmonių tyrimu (ECS) ir bendro darbo santykių ir darbo sąlygų stebėsenos centro veikla. *Eurofound* tirs, kokį poveikį šioms veiksniais daro ir kaip juos nulemia **teisės**

aktai, derybos ir darbo politika bei praktika, ir nustatys, kokiomis priemonėmis gali naudotis socialiniai veikėjai.

Itin svarbūs yra veiksniai, nuo kurių priklauso **ilgalaikis darbas** – darbas visą žmogaus darbingą amžių. Bus toliau nagrinėjami darbo kokybei per visą gyvenimą svarbūs veiksniai, kaip antai darbo intensyvumas ir darbuotojų savarankiškumas, darbo laiko organizavimas ir darbo bei asmeninio gyvenimo pusiausvyra. Vis dėlto reikia nagrinėti ir platesnius politinius klausimus, kurie yra svarbūs norint užtikrinti darbo tvarumą ir užimtumą, pavyzdžiui, kokiomis politikos priemonėmis galima didinti galimybes įsidarbinti arba priežiūros paslaugų prieinamumą. Minėta veikla Europos institucijoms bus padedama nustatyti patikimesnius vertinimo rodiklius ir sukurti darbo kokybės stebėsenos sistemą.

Daugiau problemų gali kilti dėl esamos **darbo sąlygų nelygybės**, kuri daro socialinę ir ekonominę žalą tiek ją patiriantiems žmonėms, tiek visuomenei. *Eurofound* tirs įvairiais atžvilgiais nepalankią tam tikrų grupių padėtį, stebės bei vertins problemos mastą ir nustatys, kokiomis politinėmis ir praktinėmis priemonėmis galima sėkmingai spręsti šias problemas. Atliekant šią analizę bus skiriama dėmesio ir dirbančiųjų skurdiui. Taip pat bus apžvelgta,

„ES turi toliau siekti didesnio konkurencingumo gerindama darbo kokybę ir didindama užimtumą“

© Digital Vision Ltd.

kokiose srityse pavyko pagerinti darbo sąlygas ir kokiomis praktinėmis bei politinėmis priemonėmis padaryta ši pažanga.

Atsigavusi po krizės Europos Sąjunga ketina toliau siekti didesnio konkurencingumo, siejamo su geresne darbo kokybe ir didesniu užimtumu. Ar *Eurofound* gali nustatyti, kokiomis priemonėmis įmonėms pavyksta sudaryti geras darbo sąlygas savo darbuotojams, taip pat didinti darbuotojų motyvaciją, pažangumą ir darbo našumą? Kokiomis politikos priemonėmis įmanoma skatinti tokią praktiką, kad **abipusiai naudingos sąlygos** būtų sudarytos kuo daugiau įmonių? Kaip įmonės prisitaiko prie

didesnės darbo jėgos įvairovės ir ja naudojasi? Trečiasis Europos įmonių tyrimas suteiks informacijos apie darbo organizavimą, naujovių diegimą darbo vietose, darbuotojų įtraukimą bei dalyvavimą ir socialinį dialogą įmonėse; remiantis šia informacija bus galima atlikti tolesnius tyrimus, be kita ko, kaip sudarant mokymuisi palankią aplinką įmanoma skatinti ugdyti ir geriau darbe naudoti įgūdžius, didinti darbuotojų galimybes įsidarbinti ir įmonių konkurencingumą.

Keičiantis darbo pasauliui, *Eurofound* skirs dėmesio naujiems uždaviniams, taip pat su jais siejamoms galimybėms ir pavojams.

3 Darbo santykių stiprinimas siekiant užtikrinti, kad keičiantis politinėms aplinkybėms būtų priimami teisingi ir veiksmingi sprendimai

Socialinis dialogas yra vienas iš Europos socialinio modelio pagrindinių principų, įtvirtintas Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo. Remiantis šiuo dialogu ne kartą pavyko konstruktyviai rasti naujoviškų ir teisingų sprendimų, jis yra itin svarbus sprendžiant esamas ir būsimas įmonių ir darbuotojų problemas. Socialiniu dialogu galima nustatyti bendrus interesus ir juos tenkinti taip, kad naudotų gautų tiek dialogo partneriai, tiek plačioji visuomenė, taip pat suderinti priešingus interesus.

Socialinio dialogo vaidmuo ir socialinių partnerių dalyvavimas formuojant užimtumo bei socialinę politiką ir nustatant darbo sąlygas yra neatsiejama *Eurofound* veiklos dalis. Todėl socialinis dialogas ir socialinių partnerių vaidmuo ieškant tinkamų sprendimų ir juos įgyvendinant yra integruoti į visas šios programos prioritetines politikos sritis.

Vis dėlto, keičiantis ekonominėms ir politinėms aplinkybėms, svarbu daugiau žinoti apie tai, kaip kinta patys darbo santykiai. Kokių padarinių nepalanki ekonominė padėtis turi socialiniam dialogui? Kaip ES ir nacionalinio lygmens reguliavimo pokyčiai arba naujos Europos ekonomikos valdymo formos veikia procesus ir rezultatus? Kaip prisitaiko nacionalinio lygmens sistemos? Kaip keičiantis aplinkybėms keičiasi socialinių veikėjų vaidmuo? Kiek jie dalyvauja įgyvendinant socialines reformas ir kaip jų įnašą vertina vyriausybės?

Viena svarbiausių *Eurofound* darbo sričių ir toliau bus **darbo santykių tendencijų ir pokyčių** stebėseną, padėsianti atsakyti į minėtus klausimus. Bus tiriama strategijos, kurių laikosi socialiniai partneriai kurdami Europos socialinį modelį. Taip pat bus

„Bendras tikslas – integruoti socialinį dialogą ir socialinių partnerių vaidmenį į visas prioritetines politikos sritis“

tiriami nacionalinių sistemų pokyčiai ir raida įvairiais (tarpsektoriniu, sektorių, įmonių) lygmenimis, šių lygmenų tarpusavio sąveikos ir sąsajos su Europos lygmeniu. Be to, bus analizuojama, kaip naujoms problemoms spręsti randama **naujoviškų sprendimų**. Itin svarbu nustatyti, kaip socialiniai partneriai prisitaiko prie nepalankių ekonominių sąlygų, pavyzdžiui, keisdami **darbo užmokesčio skaičiavimo ir nustatymo mechanizmus**, ir kaip socialiniai partneriai sprendžia užimtumo problemas derybomis.

Taip pat bus skiriama dėmesio **Europos lygmeniui**. Eurofound toliau remis Europos socialinio dialogo darbą, be kita ko, **tirdamas, kaip šiame procese atstovaujama** socialiniams partneriams. Bus toliau tiriama Europos lygmens procesų raida ir rezultatai, pasiekti, pavyzdžiui, Europos sektorių socialiniu dialogu, Europos darbo tarybų pastangomis arba kitais atitinkamais mechanizmais. Eurofound toliau nagrinės **darbo santykių raidą už ES ribų** globalizuotame pasaulyje.

4 Gyvenimo lygio gerinimas ir socialinės sanglaudos skatinimas mažinant ekonominę atotrūkį ir socialinę nelygybę

Vien darbo rinkos politikos priemonėmis neįmanoma nei užtikrinti deramų gyvenimo sąlygų visiems, nei sumažinti visuomenės susiskaldymo pavojų. Nuo krizės pradžios daugelio europiečių gyvenimo lygis smuko, taip pat vidutinės pajamos gaunančių žmonių, kurie paprastai nelaikomi neturinčiais palankių sąlygų ir nemanoma, kad jiems gresia socialinė atskirtis. Kaip dėl ekonomikos krizės ir socialinio sektoriaus reformos pasikeitė gyvenimo lygis ir ekonominis europiečių saugumas? Kaip dėl to pasikeitė būsto, švietimo, sveikatos ir priežiūros paslaugų prieinamumas, kainos ir kokybė? Eurofound toliau stebės ir vertins įvairių socialinių ir ekonominių grupių **gyvenimo sąlygų ir gyvenimo kokybės pokyčius** valstybėse

narėse ir, atsakydamas į šiuos klausimus, remsis Europos gyvenimo kokybės tyrimo (EQLS) rezultatais. Tiriant socialinės, sveikatos ir materialinės nelygybės pokyčius bus nagrinėjamas jų poveikis žmonių gerovei, pasitikėjimui ir patenkinimui įvairiomis kasdienio gyvenimo sritimis.

Politikų uždavinys – formuoti tokią socialinę politiką, kuri pagerintų gyvenimo sąlygas ir suteiktų žmonėms daugiau galimybių, nepaisant biudžeto suvaržymų, aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Apie tai diskutuojant labai svarbu atsakyti į klausimą, kokia reikšmė tenka **viešosioms paslaugoms** – vienam iš pagrindinių Europos socialinio modelio elementų. Kaip

„Gyvenimo sąlygų ir gyvenimo kokybės pokyčių ES valstybėse narėse stebėseną ir vertinimą išlieka prioritetas“

pertvarkyti šių paslaugų teikimą prisitaikant prie mažesnių biudžetų ir naujų poreikių? Kaip galima naujai pažvelgti į socialines išmokas ir paslaugų teikimą? *Eurofound* tirs, kas ir kaip teikia viešąsias paslaugas griežto taupymo laikotarpiu, ir informuos apie šių paslaugų prieinamumą ir kokybę valstybėse narėse.

Reformuojant paslaugų teikimą bus būtinos **socialinės ir technologinės inovacijos**. Įvertinti socialinių inovacijų poveikį dažnai sunku. *Eurofound* ieškos konkrečių pavyzdžių, kaip naujoviški metodai sėkmingai įtraukiami į socialinę politiką, programas ir paslaugas, ir rinks jų poveikį patvirtinančius duomenis, atsižvelgdamas į šio poveikio vertinimo metodikas.

Eurofound sieks nustatyti veiksmingus ir pažangius sprendimus, visų pirma politikos priemonės ir praktinės iniciatyvos, kuriomis siekiama didinti **socialinę sanglaudą**, ir ypač atsižvelgs į nuo ekonomikos krizės ir griežto biudžeto taupymo nukentėjusių grupių poreikius. Bus siekiama nustatyti, kokios aktyvios ir socialinės įtraukties priemonės (ypač tos, kurioms pasitelkiami nauji įvairių metodų, partnerių ir organizacijų deriniai) padeda sėkmingai tenkinti šių grupių poreikius ir skatina jas dalyvauti darbo rinkoje bei visuomenės gyvenime.

Ilgalaikis tikslas yra nustatyti, kokiomis priemonėmis geriausia spręsti Europos demografinių pokyčių problemą. Senėjant darbo jėgai ir visuomenei būtina rasti naujų priemonių **senėjimui valdyti ir darbui derinti su kitomis gyvenimo sritimis**. *Eurofound* visų pirma stengsis nustatyti, kokiomis viešosios politikos, socialinių partnerių ir viešųjų paslaugų sektoriaus priemonėmis remiamas priežiūros paslaugų teikimas, ir įvertins šias priemones. Demografiniai pokyčiai – tai ne tik Europos visuomenės senėjimo procesai, bet ir dėl suintensyvėjusio darbo jėgos judumo bei migracijos didėjanti įvairovė.

Geram darbo rinkų veikimui, kaip pažymima pirmosios prioritetinės politikos srities aprašyme, svarbi **judumo ir migracijos** reikšmė turi būti analizuojama atsižvelgiant į bendrąjį šių reiškinų poveikį visuomenei. Judumas ir migracija daro poveikį socialinėms paslaugoms šalyse, iš kurių išvykstama ir į kurias atvykstama. Tinkamų paslaugų ir integracijos priemonių toliau reikia, o turimų biudžeto lėšų sumažėjo. *Eurofound* tirs, kaip siekiant tenkinti naujus ir įvairesnius poreikius keičiasi socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas. Atliekant šiuos tyrimus bus skiriama dėmesio sėkmingai imigrantų integracijai juos priimančiose valstybėse, taip pat kokiais būdais galima išspręsti valstybių problemas dėl piliečių emigracijos ir tenkinti neišvykusiųjų poreikius.

Temų grupės

Kiekvienoje iš keturių prioritetinių politikos sričių nustatyti konkretūs klausimai, kuriuos Fondas ketina spręsti 2013–2016 m. Remiantis šiuo bendro pobūdžio aprašymu sudarytos kelios temų grupės, kuriomis remiantis bus lengviau nustatyti veiklos prioritetus ir susieti šia veikla pasiektus rezultatus formuojant kryptingesnę Eurofound ryšių strategiją:

- ▶ Europos jaunimas – *kaip suteikti daugiau galimybių visiems;*
- ▶ Viešosios paslaugos Europoje – *prieinamumo, kokybės ir tvarumo užtikrinimas;*
- ▶ Ilgalaikis darbas – *Europos profesinio gyvenimo ateities garantija;*
- ▶ Abipusiai naudinga praktika – *gerų darbo sąlygų sudarymas didinant darbo vietų našumą;*
- ▶ Europos socialinis dialogas – *kaip keičiantis aplinkybėms keičiasi jo vaidmuo;*
- ▶ Užimtumas – *darbo vietų išsaugojimas, kūrimas ir pasidalijimas Europoje;*
- ▶ Gyvenimo kokybės tendencijos – *krizės poveikis ir Europos vidurinioji klasė;*
- ▶ Socialinė sanglauda – *kova su skurdu ir socialine atskirtimi;*
- ▶ Pagyvenę žmonės – *darbo, priežiūros ir įtraukties problemų sprendimas;*
- ▶ Judumas ir migracija – *poveikis užimtumui ir socialiniai padariniai.*

5. Pagrindinės veiklos sritys ir veiklos pagrindas

Per pastaruosius 35 metus *Eurofound* sustiprino savo gebėjimus keliose pagrindinėse srityse. Šios sritys – tai gyvenimo ir darbo kokybės, darbo santykių ir struktūrinių pokyčių tendencijų bei raidos stebėseną, šia stebėseną nustatytų faktų susiejimas tiriant ir vertinant politiką bei praktiką, taip pat žinių perdavimas ir diskusijų bei mainų su tikslinėmis grupėmis organizavimas. Šių rūšių veikla toliau bus svarbi siekiant *Eurofound* strateginių tikslų 2013–2016 m. laikotarpio prioritetinėse politikos srityse.

Darbo ir gyvenimo kokybės, darbo santykių ir struktūrinių pokyčių tendencijų bei raidos stebėseną

Viena svarbiausių Agentūros užduočių yra stebėti ilgalaikius pokyčius valstybėse narėse. Šiuo tikslu *Eurofound* pradėjo ir toliau plėtoja **visoje Europoje atliekamų tyrimus ir stebėsenos centrų veiklą**.

Šioms priemonėms kurti ir tobulinti skiriamas nemažas investicijas galima pagrįsti tuo, kad naudojant šias priemones gaunama vertingų duomenų. Vykdydamas stebėsenos veiklą *Eurofound* gali ne tik analizuoti tendencijas ir lyginti duomenis prieš krizę ir po jos, bet ir nustatyti, kokių sričių problemos yra opiausios ir todėl spręstinos nedelsiant. Stebėsenos priemonės taip pat pasitelkiamos išsamesnei *Eurofound* analizei ir tiriamajam darbui.

Eurofound stebėsenos priemonės išsamiau aprašytos 22–23 puslapiuose.

Politikos ir praktikos tyrimas ir vertinimas

Politikams svarbu žinoti, kokie veiksniai lemia teigiamus pokyčius ir kaip prie to gali prisidėti politika. Vykdamas stebėseną gauti duomenys ir informacija naudojami tiriant, kokios priemonės yra veiksmingos.

Eurofound randa atsakymus į šiuos klausimus atlikdamas **konkrečių atvejų tyrimus ir veiklos tyrimus**. Jis padeda **vertinti politikos priemones**; šį vertinimą galima atlikti nustatant ir analizuojant valstybėse narėse atliktus patikimus ir nepriklausomus priemonių vertinimus, kartu su konkrečios priemonės taikymo ataskaitomis remiantis pokalbiais su tos priemonės kūrimo ir įgyvendinimo pagrindiniais dalyviais bei naudos gavėjais. Taip galima ne tik įvertinti priemonės poveikį, bet ir suprasti sėkmingo jos įgyvendinimo procesą.

Žinių perdavimas ir diskusijų bei mainų su tikslinėmis grupėmis organizavimas

Pagal ketverių metų darbo programą bus stiprinami ryšiai, daugiau dėmesio skiriant svarbiausioms tikslinėms grupėms ir pagrindinių nustatytų faktų nuosekliai išdėstymui bei susiejimui tinkamiausiais ir veiksmingiausiais būdais, be kita ko, visapusiškai išnaudojant įvairių naujų ryšių technologijų teikiamas galimybes.

Šiuo tikslu nustatytos trys pagrindinės toliau aprašomos ryšių sritys.

„Vienas pagrindinių uždavinių yra plėtoti sąveikumą ir mainus organizuojant daugiau bendradarbiavimo renginių ir naujomis ryšių technologijomis palengvinant atsiliėpimų teikimą ir dialogą.“

1. Pagrindiniai ryšiai ES lygmeniu

Pagrindinis *Eurofound* ryšių veiklos (taigi ir tiriamojo darbo) lygmuo ir toliau aprėps visą Europos Sąjungą, t. y. ES institucijas ir ES lygmens socialinius partnerius, kuriems bus rengiami ir laiku pateikiami nuoseklūs pranešimai svarbiais politiniais klausimais.

Nors pirmenybė bus teikiama ES lygmens veiklai, *Eurofound* toliau plėtos savo ryšius su nacionaliniais partneriais, ypač spręsdamas klausimus, susijusius su ES politikos įtaka arba įgyvendinimu nacionaliniu lygmeniu arba kai akivaizdžiai galės padėti suteikdamas naudingos lyginamosios informacijos visai Europai svarbiais klausimais.

Šiuo tikslu *Eurofound* nuolat palaikys ryšius su valstybių vyriausybėmis, socialiniais partneriais ir trišalėms institucijomis, savo informacijos sklaidos iniciatyvoms naudodamas tiek spaudą, tiek elektronines priemones ir laikydamasis pragmatinio požiūrio į daugiakalbystę. Tyrimais nustatytus faktus bus ypač stengiamasi pranešti pagrindiniams Europos lygmens veikėjams, atstovaujantiems valstybėms

narėms. Šiuo tikslu *Eurofound* stiprins ryšius su įtakingomis organizacijomis, be kita ko, Užimtumo komitetu (angl. EMCO) ir Socialinės apsaugos komitetu (angl. SPC). Be to, su *Eurofound* darbu numatoma geriau supažindinti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą (EESRK), Regionų komitetą, Socialinio dialogo komitetą ir konkrečių sektorių socialinio dialogo komitetus. Įgyvendinant šią ketverių metų programą bus toliau lankomasi valstybėse narėse palaikant nuolatinį dialogą su nacionalinio lygmens suinteresuotaisiais subjektais. Valdybos nariai ir Europos stebėsenos centrų tinklo (NEO) nacionaliniai korespondentai padės nustatyti galimus nacionalinius informacijos skleidėjus, o *Eurofound* tirs galimybes šiuo tikslu toliau palaikyti ryšius su nacionaliniais tyrimų institutais.

2. Tyrimų rezultatų pateikimo tobulinimas. Aktualesnė ir matomesnė laiku pateikiama informacija

Ieškodamas naujų būdų rezultatams sugrupuoti, *Eurofound* stengsis didinti savo ryšių strategijos veiksmingumą. Turimą

„Būtina bendradarbiauti ir su kitomis susijusiose srityse dirbančiomis ES agentūromis“

© cedefop

informaciją jis pateiks labiau apibendrintais, bet aiškiau išdėstytais rezultatais, ir sieks koordinuoti savo pranešimus svarbiausiais socialinės politikos diskusijų klausimais. Laikydamsis šios strategijos *Eurofound* savo darbo rezultatus pateiks naujomis formomis, pavyzdžiui, elektroninėse knygose ir sąveikiuose internetiniuose leidiniuose.

3. Vienas pagrindinių uždavinių yra plėtoti sąveikumą ir mainus organizuojant daugiau bendradarbiavimo renginių ir naujomis ryšių technologijomis palengvinant atsiliepimų teikimą ir dialogą.

Pirmenybė bus teikiama konkreitiems asmenims skirtiems nedideliems seminarams ir tinklų kūrimo iniciatyvoms, rengiamoms atsižvelgiant į tokių žmonių informacijos poreikius ir galimybes daryti įtaką. *Eurofound* rengs visai organizacijai skirtus pranešimus, vizitus, priemones ir renginius.

Sudarant renginių programą bus labai svarbus trišalių santykių aspektas; bus toliau imamasi tarpusavio mokymosi iniciatyvų. *Eurofound* mainams ir diskusijoms bus vis svarbesni internetiniai seminarai, srautinis vaizdų siuntimas ir internetu platinami garso įrašai. 2013 m., Airijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu, bus surengtas pavyzdinis Fondo forumo narių susitikimas.

Atsižvelgiant į besikeičiančius *Eurofound* interneto svetainės naudotojų poreikius, susijusius su informacija, bus didinamas svetainės sąveikumas, bus suteikta galimybių skelbti naudotojų parengtą turinį

ir išsamius atsiliepimus. Siekiant pritraukti į svetainę daugiau lankytojų, taigi ir plačiau paskleisti *Eurofound* tyrimais nustatytus faktus, svetainėje bus naudojamos modernesnės skaitmeninės pateikties priemonės. Svetainė bus visapusiškai pertvarkyta, kad būtų patogesnė naudoti, mažesnė ir parengta dideliems pakeitimams, kai reikės prisitaikyti prie planuojamo *Eurofound* stebėsenos centrų susiejimo. *Eurofound* plėtos savo ryšių su žiniasklaida tinklą 27 ES valstybėse narėse ir ypač naujosiose valstybėse narėse, kurios turėtų tapti Europos Sąjungos narėmis ketverių metų darbo programos laikotarpiu.

Siekdamas daugiau dėmesio savo darbui *Eurofound* stengsis naudotis ryšiais su Tarybai pirmininkaujančiomis valstybėmis, o jo bendradarbiavimo su Europos Komisija programa bus įtraukta į bendrąjį darbo programos planavimo procesą.

Veiklos pagrindas

Kaip ES agentūra *Eurofound* padės siekti **Europos ekonomikos augimo strategijoje „Europa 2020“** nustatytų tikslų. Savo keturių prioritetinių sričių veikla Fondas padės įgyvendinti pavyzdišes šios strategijos iniciatyvas, ypač iniciatyvą „*Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė*“, be kita ko, dirbdamas srityse, susijusiose su darbo rinkos reformomis, statuso darbo rinkoje keitimu, darbo rinkos paklausos ir pasiūlos neatitiktimi, darbo jėgos senėjimu, darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra, poreikiu užtikrinti ilgalaikį darbą ir socialinių partnerių gebėjimų stiprinimu. Stebėdamas darbo vietų kūrimo bei praradimo procesus ir struktūrinius darbo rinkos pokyčius *Eurofound* padės įgyvendinti pavyzdinę iniciatyvą „*Globalizacijos erai pritaikyta pramonės*“

„Eurofound numato atlikti daugiau pasaulinio masto lyginamųjų tyrimų“

politika“. Vykdydamas su nelygybe, dirbančiųjų skurdu ir aktyvios įtraukties priemonėmis susijusių ir kitokią veiklą, Eurofound padės įgyvendinti pavyzdinę iniciatyvą „Europos kovos su skurdu planas“. Dirbdamas su jaunimo patekimu į darbo rinką ir dalyvavimu visuomenės gyvenime susijusių darbų Eurofound padės įgyvendinti pavyzdinę iniciatyvą „Judus jaunimas“. Eurofound gali remtis savo susitarimais dėl ilgalaikio bendradarbiavimo, ypač su Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniu direktoratu. Fondas padės rengti pavyzdinius leidinius, tarp jų Užimtumo ir socialinės raidos Europoje ataskaitą (angl. *Employment and Social Developments in Europe*) ir Užimtumo ir socialinės padėties ketvirčio apžvalgą (angl. *Employment and Social Situation Quarterly Review*). Jis dalyvaus įgyvendinant kai kuriuos, pavyzdžiui, užimtumo dokumentų rinkinyje arba būsimame socialinės politikos dokumentų rinkinyje numatytus, veiksmus.

Savo darbo programas Eurofound derins su Europos lygmens **pagrindinių veikėjų politikos iniciatyvomis**, kaip numatyta, pavyzdžiui, socialinių partnerių darbo programoje arba ES institucijų ir jų atitinkamų komitetų darbotvarkėse bei iniciatyvose. Fondas yra pasirengęs padėti įgyvendinti šias programas, jei to bus prašoma.

Eurofound gali teikti tiek **sektorių iniciatyvoms**, tiek **nacionalinėms ataskaitoms** rengti svarbią informaciją. Susiedamas savo tyrimais nustatytus faktus, Europos stebėsenos centrų nacionalinių korespondentų pateiktą informaciją ir kitų tyrimų duomenis, sis sieks, kad konkrečioms sektoriams ir visai šaliai skirtos tyrimų išvados papildytų vienas kitas.

Taip pat būtina bendradarbiauti su kitomis susijusiose srityse dirbančiomis **ES agentūromis**.

Eurofound yra sudaręs bendradarbiavimo susitarimus su Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA), Europos profesinio mokymo plėtros centru (CEDEFOP), Europos mokymo fondu (ETF), Europos lyčių lygybės institutu (EIGE) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA). Šiuose susitarimuose numatyta iš anksto konsultuotis dėl rengiamų darbo programų. Be to, rengiami metiniai veiksmų planai, kuriuose susitariama dėl tolesnių mainų ir, kai tinka, dėl bendros veiklos. Taip užtikrinamas veiklos papildomumas ir galima atrasti naudingų sąveikų. Eurofound nustatys, kokių sričių žinių spragas, jis gali padėti užpildyti. Bus tiriamos galimybės užmegzti partnerystės ryšius su tyrimų institutais, atliekančiais socialinius ir ekonominius lyginamuosius tyrimus konkrečiomis temomis ir konkrečiose srityse, kad Fondas galėtų stiprinti savo gebėjimus.

Europos Sąjungos strategijoje aiškiai nustatyta, kad reikia atidžiau stebėti, kas vyksta kitų pasaulio šalių ūkiuose. Eurofound numato atlikti **daugiau pasaulinio masto lyginamųjų tyrimų**. Šiuo tikslu reikės daugiau bendradarbiauti su organizacijomis, kurių kompetencijai tenka šalys už Europos ribų ir kurios gauna informaciją apie šias šalis. Nustatant tolesnės veiklos kryptis 2013–2016 m. laikotarpiu remiamasi ligšioliniu bendradarbiavimu su Tarptautine darbo organizacija (TDO) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO).

Eurofound stebėsenos priemonės: europiniai tyrimai ir stebėsenos centrai

Europos darbo sąlygų tyrimas

Nuo 1991 m. atliekamas **Europos darbo sąlygų tyrimas (EWCS)** suteikia *Eurofound* galimybę stebėti darbo sąlygų pokyčius. Šio tyrimo tikslai – nuosekliai vertinti darbo sąlygas Europos valstybėse, analizuoti, kaip tarpusavyje siejasi įvairūs darbo sąlygų aspektai, nustatyti rizikos grupes, problemines sritis ir kokiose srityse daroma pažanga. Taigi, atliekant šį tyrimą, galima padėti formuoti Europos darbo kokybės užtikrinimo ir užimtumo politiką. Analizuojant penktojo Europos darbo sąlygų tyrimo (2010 m.) ir šeštojo Europos darbo sąlygų tyrimo (2015 m.) duomenis bus galima aiškiau suprasti tendencijas ir pokyčius. Tyrimas taip pat padės nustatyti, kaip toliau tirti politikos priemonės ir metodus, skirtus darbo sąlygoms gerinti (ypač kai darbuotojų darbo sąlygos daugeliu atžvilgių nepalankios). Siekiant apžvelgti bendrąją darbo sąlygų padėtį pasaulyje bus toliau plėtojamas bendradarbiavimas su Tarptautine darbo organizacija (TDO)³.

Europos gyvenimo kokybės tyrimas

Atlikdamas **Europos gyvenimo kokybės tyrimą (EQLS)** *Eurofound* gauna duomenų, padedančių stebėti tendencijas ir pokyčius, buvusius iki ekonomikos krizės ir pasireiškusius krizei prasidėjus. Analizuojant trečiojo tyrimo (2011–2012 m.) duomenis bus gauta svarbių faktų apie Europos piliečių ir konkrečių socialinių bei ekonominių grupių padėtį ir padėta nustatyti, kokiose srityse reikia tirti politikos priemonės ir metodus, skirtus gerovei didinti ir gyvenimo kokybei gerinti. Bus pasirengta atlikti ketvirtąjį tyrimą, kurio duomenys bus renkami 2016 m.

Kadangi būsiamą Europos darbo sąlygų tyrimą numatoma atlikti 2015 m., o Europos gyvenimo kokybės tyrimą – 2016 m., šio ketverių metų laikotarpio pradžioje *Eurofound* galės ištirti, kaip tobulinti šiuos tyrimus, visapusiškiau palyginti padėtį visame pasaulyje ir išanalizuoti, kaip būdais gyvenimo sąlygų analizę galima susieti su darbo sąlygų analize, išsaugant numatomus rezultatus.

Europos įmonių tyrimas

Trečiojo **Europos įmonių tyrimo (ECS)** duomenis numatoma baigti rinkti 2013 m. Šių duomenų analizė šios darbo programos ketverių metų laikotarpiu padės nustatyti, kaip reikėtų toliau tirti pažangią įmonių praktiką ir kokius konkrečius atvejus reikėtų išnagrinėti išsamiau.

Kadangi ketvirtasis Europos įmonių tyrimas bus atliekamas ne anksčiau kaip 2016 m., šios ketverių metų programos laikotarpiu *Eurofound* svarstys, į kokius klausimus apie įmonių praktiką reikia atsakyti būsiamajame tyrime, ir ištirs visas galimybes kuo geriau stebėti padėtį šiose srityse.

³ Dėl to šeštąjį Europos darbo sąlygų tyrimą gali teki paankstinti.

Europos darbo santykių ir darbo sąlygų stebėsenos centras

Eurofound 1997 m. įsteigto **Europos darbo santykių stebėsenos centro (EIRO)** veikla plačiai žinoma. Nuo 2003 m. prie *Eurofound* taip pat veikia **Europos darbo sąlygų stebėsenos centras (EWCO)**. Abiejų centrų veikla pamažu susieta. Šiuo ketverių metų darbo programos laikotarpiu prie *Eurofound* veikiantis naujasis sujungtas darbo santykių ir darbo sąlygų stebėsenos centras teiks duomenis apie profesinį gyvenimą. Šis nacionalinių korespondentų Europos tinklu paremtas centras tinkamu laiku teiks nuoseklią informaciją apie nacionalinio (ir Europos) lygmens pokyčius, kurie yra itin svarbūs Europoje vykstančiai diskusijai apie darbo santykius ir darbo sąlygas. Dalyvaujantys nacionaliniai ekspertai padės palyginti šiuos pokyčius ir pateikti informaciją reikiamame kontekste. Jų suteikta informacija bus derinama su kitų *Eurofound* tyrimų duomenimis, todėl stebėsenos centras galės teikti labiau apibendrintus politiškaai svarbius tyrimais nustatytus faktus.

Europos pokyčių stebėsenos centras

Europos pokyčių stebėsenos centras (EMCC) stebės pokyčius darbo rinkose ir toliau sieks tapti centru, kuris pagal vieno langelio principą teikia informaciją apie restruktūrizacijos procesus, susiedamas Europos restruktūrizacijos stebėsenos centro (ERM) kiekybinius ir kokybinius duomenis su kitų *Eurofound* restruktūrizacijos srities projektų rezultatais. Europos darbo vietų stebėsenos centras (EJM) toliau seks struktūrinio užimtumo pokyčius Europoje ir lygins Europos tendencijas su atitinkama padėtimi visame pasaulyje. Europos pokyčių stebėsenos centras toliau analizuos padėtį ir sieks numatyti pokyčius, pavyzdžiui, vykstančius restruktūrizacijos srityje, ir nustatyti juos skatinančius veiksnius, pasitelkdamas, pavyzdžiui, Europos darbo vietų stebėsenos centro (EJM) duomenis.

6. Organizaciniai ištekliai

1 Finansiniai ištekliai

Pagal būsimos ketverių metų programos laikotarpio finansinę perspektyvą teks griežčiau taupyti valstybių narių, taigi ir ES institucijų ir įstaigų biudžetų lėšas. Visgi *Eurofound* yra užsibrėžęs tikslą teikti kokybiškus tyrimų duomenis didindamas savo veiklos našumą ir laikydamasis griežtesnių patikimo savo išteklių valdymo reikalavimų.

Toliau aprašytos prielaidos, kuriomis remiantis numatytas įnašas iš ES biudžeto. Jei įnašo suma skirsis nuo numatytosios, šią programą reikės keisti⁴.

- *Eurofound* veikla jau yra pasiekusi reikiamą tempą, tačiau dabartinėmis ekonominėmis ir socialinėmis aplinkybėmis jos veikla suinteresuotų subjektų poreikiai išaugo.
- Bus sunku išvengti kainų didėjimo pagrindinėse *Eurofound* įgaliojimų (pavyzdžiui, tyrimų ir stebėsenos centrų veiklos) srityse.

- Ateinančiais metais į ES įstojus naujoms valstybėms narėms (Kroatijai ir galbūt Islandijai) Agentūros veiklos išlaidos išaugs apie 5 proc. Iki šiol Komisija visuomet skirdavo papildomų lėšų šalims kandidatėms ir narystės siekiančioms šalims (pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę). Jeigu su šiomis šalimis susijusios išlaidos būtų finansuojamos iš bendrojo biudžeto, neskiriant papildomų lėšų ES plėtrai, *Eurofound* nebegalėtų vykdyti savo įgaliojimų taip, kaip dabar. Jei 2014 m. bus skirta numatyta subsidija, į atitinkamus projektus ir veiklą bus galima įtraukti Kroatiją ir galbūt Islandiją.

- *Eurofound* visomis išgalėmis stengsis kuo labiau kompensuoti būsimą infliaciją didindamas darbo našumą visose organizacijos veiklos srityse.

1 lentelėje lėšos išskaidytos pagal įplaukų ir išlaidų kategorijas.

⁴ Tuo metu, kai buvo rengiama ši programa, Europos Sąjungos daugiametė finansinė programa dar nebuvo patvirtinta, todėl daug aplinkybių buvo neaiškios.

1 lentelė

1. ĮPLAUKOS (tūkst. EUR)	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Bendroji subsidija	20 371	21 000	21 210	21 450
PNPP / EKP (Pasirengimo narystei pagalbos priemonė / Europos kaimynystės programa)	200	200	200	200
Kitos dotacijos	0	0	0	0
Su kitomis paslaugomis susijusios įplaukos	160	160	160	160
NUMATOMA ĮPLAUKŲ SUMA	20 731	21 360	21 570	21 810

2. IŠLAIDOS (tūkst. EUR)	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1. Personalo išlaidos (1 antraštinė dalis)	11 755	11 900	12 050	12 200
2. Išlaidos pastatams, įrangai ir įvairios veiklos išlaidos (2 antraštinė dalis)	1 508	1 520	1 530	1 540
3. Veiklos išlaidos (3 antraštinė dalis)	7 468	7 940	7 990	8 070
NUMATOMA IŠLAIDŲ SUMA	20 731	21 360	21 570	21 810

Siekiant užtikrinti, kad kuo daugiau išteklių būtų skiriama pagrindinei veiklai ir visos pagalbinės funkcijos būtų vykdomos našiai ir pagal reikalavimus, pasitelkiama į veiklą orientuoto biudžeto planavimo (angl. *activity-based budgeting*) ir bendrojo planavimo ir valdymo (angl. *activity-based planning and management*) metodika. Jau kelerius metus Eurofound daugiau kaip 80 proc. savo išteklių (personalo ir lėšų) skiria

steigimo reglamente apibrėžtai pagrindinei savo veiklai – žinioms kaupti ir skleisti (žr. 2 skyrių).

2 lentelėje parodyta, kaip ateinančius ketverius metus pagrindinė veikla turėtų būti derinama su pagalbinėmis funkcijomis.

2 lentelė

VEIKLA (tūkst. EUR)	2013 m.	Proc.	2014 m.	Proc.	2015 m.	Proc.	2016 m.	Proc.
Tyrimai	12 510	60%	12 940	61%	13 070	61%	13 200	61%
Informacija ir ryšiai	4 310	21%	4 445	21%	4 500	21%	4 540	21%
Administravimas ir parama	3 911	19%	3 975	19%	4 000	19%	4 070	19%
BENDRA SUMA	20 731	100%	21 360	100%	21 570	100%	21 810	100%

2 Žmogiškieji ištekliai

Laikotarpiu, kuriuo bus įgyvendinama ketverių metų (2013–2016 m.) darbo programa, numatyta sumažinti visų ES įstaigų biudžetus ir žmogiškuosius išteklius. Rengiant šią programą buvo remiamasi prielaida, kad pagal dabartinę Europos Komisijos pasiūlymą darbuotojų skaičius bus sumažintas 5 proc. Tai turės įtakos pagrindinei *Eurofound* veiklai. Nors išteklių bus mažiau, reikės užtikrinti aukšto lygio ir kokybiškus darbo rezultatus. Todėl

Eurofound stengsis ugdyti savo darbuotojų įgūdžius, kad jie būtų pasirengę įveikti šiuos sunkumus. Taip pat bus stengiamasi tobulinti personalo ir veiklos valdymo procesus racionalizuojant sistemas ir procesus.

2009–2012 m. *Eurofound* darbuotojų gretas papildė nemažai aukštos kvalifikacijos darbuotojų, todėl, net ir turėdamas mažiau darbuotojų, jis gerai pasirengęs tenkinti savo suinteresuotųjų subjektų poreikius.

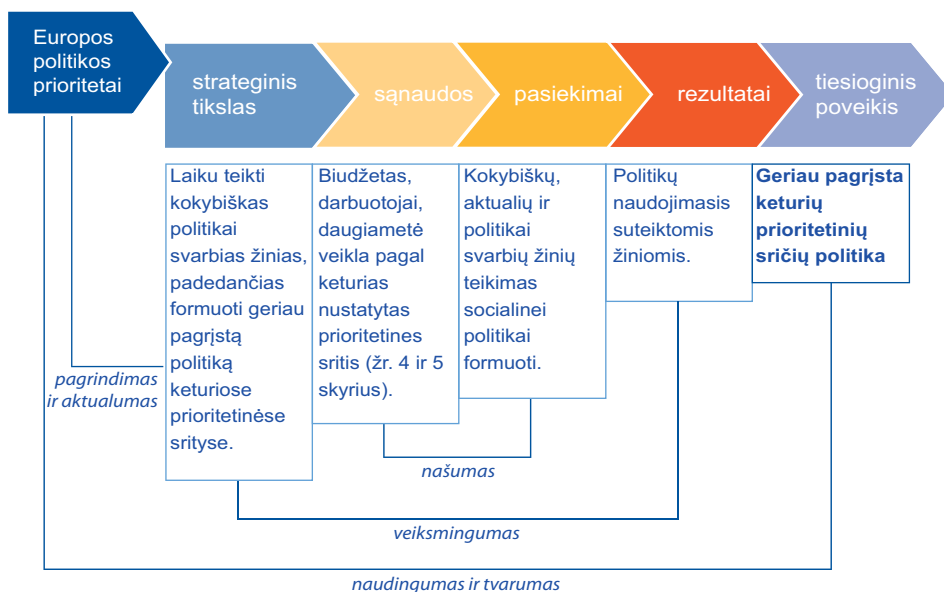

7. Veiklos stebėseną ir vertinimas

Pagal patikimo finansų valdymo principą ir **vidaus kontrolės standartus Eurofound** įdiegta visapusiška stebėsenos ir vertinimo sistema, suteiksianti duomenų apie šios programos įgyvendinimą ir rezultatus ir padėsianti juos išanalizuoti. **Eurofound veiklos vertinimo sistema (EPMS)** veikia nuo 2006 m. ir yra paremta išsamios rezultatų suvestinės (angl. *Balanced Scorecard*) metodika. Dabartiniai EPMS rodikliai ir priemonės bus panaudoti vykdam 2013–2016 m. laikotarpio strateginį uždavinį „laiku teikti politiniam procesui reikalingas aukštos kokybės žinias, kuriomis remiantis būtų galima formuoti geriau pagrįstą politiką keturiose prioritetinėse srityse“ (kaip rašoma 3

skyriuje). Bus siekiama gerinti veiklos duomenų analizę, kad ji padėtų priimti sprendimus ir rengti ataskaitas. Renkant kiekybinius duomenis bus siekiama gerinti jų kokybę. Šiam tikslui labai svarbi **Eurofound ketverių metų vertinimo programa**, apimanti išsamią vartotojų atsiliepimų programą. Siekiant toliau užtikrinti nepriklausomumą ir nešališkumą, vidaus vertintojų gebėjimus papildys išorės ekspertų kompetencija. Privalomi reguliarūs programos vertinimai yra svarbūs, tačiau jie yra tik viena iš daugelio vertinimo priemonių. Ši darni stebėsenos ir vertinimo metodika turėtų padėti visapusiškai apžvelgti *Eurofound* veiklą ir parodyti jos svarbą.

Eurofound veiklos stebėsenos ir vertinimo sistema

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas

Nuo krizės iki ekonomikos atsigavimo. Ketverių metų darbo programa (2013–2016 m.)

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2012 – 27 p. – 17,6 x 25 cm

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (*Eurofound*) yra trišalė ES įstaiga, kuriai pavesta pagrindiniams socialinės politikos proceso dalyviams teikti lyginamaisiais tyrimais nustatytus faktus, žinias ir patarimus. *Eurofound* įsteigtas 1975 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 1365/75.

